

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

акад. Віль БАКІРОВ

2020 р.

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО
ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

для здобувачів вищої освіти спеціальності
291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

протокол № 3 від 29.09. 2020 р

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Науково-методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 2 від 29.09. 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № 9 від 30.09. 2020р.

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство».

Укладачі:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Лиман Сергій Іванович – доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Сичова Вікторія Вікторівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Тумаков Олександр Іванович – кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Загальні положення

Комплексний атестаційний екзамен – це комплексна перевірка програмних результатів навчання з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом.

Проводиться для студентів 2 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти в осінньому семестрі.

Програма комплексного атестаційного екзамену – це основний науково-методичний документ, що регламентує зміст атестаційного екзамену за фахом. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної професійної діяльності.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з профільюючих дисциплін за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство».

Для успішного складання комплексного атестаційного екзамену за фахом студент має досягти відповідних програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Програмні компетентності за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та професійної діяльності за фахом.

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК7. Розуміння особливостей розвитку країн та регіонів світу, сутності процесів глобалізації, сучасних глобальних та регіональних процесів, включаючи процеси європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»:

Знання:

РН1. Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

Уміння/навички

РН 6. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

Автономія і відповідальність

РН19. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

РН20. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

РН21. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна», «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА
КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА ФАХОМ
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Час виконання – 90 хвилин

***УВАГА!** У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.*

Кожен білет складається з одного теоретичного питання, що передбачає розгорнуту відповідь, а також 40 тестових питань з однією правильною відповіддю.

За підсумками екзамену студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Складова екзаменаційного білету	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання 1	20
Тести (40)	80 (2 бали за кожну вірну відповідь)

Шкала оцінювання

Набрана сума балів зі 100-бальної шкали оцінювання переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Сума балів за всі види завдань	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання	
Максимально нараховані бали	Параметри оцінювання
До 20	розгорнута, максимально повна відповідь, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 16	розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 12	повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, наявні деякі граматичні та лексичні помилки.
До 8	відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації; наявні граматичні та лексичні помилки.
До 4	відповідь в мінімальному припустимому або в недостатньому обсязі, значна частина інформації пропущена або перекручена чи спотворена, наявні граматичні та лексичні помилки.

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Завдання для комплексного атестаційного екзамену оформлюється у вигляді білетів із тестовими завданнями та теоретичним питанням, що передбачає розгорнуту відповідь з наступних дисциплін:

**ДИСЦИПЛІНА 1: МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНЕ
РЕГІОНОЗНАВСТВО**

(теоретичне питання, що передбачає розгорнуту відповідь, а також тестові завдання)

Проблема інституціоналізації та самоназви міжнародно-політичного регіонознавства. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин. Формування регіонального структурного рівня системи міжнародних відносин. Процеси глобальної регіоналізації в умовах постбіполярного світу. Міжнародні політичні регіони як продукт міжнародних взаємодій. Регіональна інтеграція та дезінтеграція як дві закономірності функціонування світової системи.

Глобалізаційні та регіоналізаційні процеси на різних етапах історичного розвитку. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Соціально-економічні, політичні і культурні наслідки глобалізації для регіонів світу. Проект регіональної інтеграції як альтернатива глобалізації. Регіоналізація та регіоналізм.

Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

Перша регіональна політична організації Америки – Панамериканський союз. Створення та діяльність Організації американських держав. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. МЕРКОСУР. Інтеграція північноамериканських держав у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. НАФТА.

Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході. Створення та основні напрямки діяльності Ліги арабських держав. Військово-політичні організації регіону. Інтеграційні процеси в арабському світі другої половини ХХ ст. Процеси політичної регіоналізації в Африці. Створення та основні напрямки діяльності Організації африканської єдності (ОАЄ). Торгово-економічні регіональні об'єднання Африки. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР. Створення та еволюція АСЕАН. Створення та діяльність АТЕС. Основні напрямки регіонального співробітництва в рамках ШОС.

Міжнародна діяльність політичних еліт і регіоналізація. Поняття міжнародної регіональної еліти. Міжнародна регіональна еліта як важливий елемент формування міжнародного регіону. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи. Європейські політичні еліти і сучасний етап регіоналізації.

Особливості формування та міжнародної діяльності політичних еліт пострадянського простору.

Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону. Процеси регіоналізації та інтереси політичних еліт країн Американського регіону в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Зміни в політичній системі і зовнішньополітичних доктринах політичних еліт латиноамериканських країн.

Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки. Протистояння еліт за конфесійними, ідеологічними, національними ознаками. Фінансові та економічні інтереси нових політичних еліт регіону. Внутрішні та позарегіональні фактори у змінах режимів та політичних еліт.

Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР. Зміна пріоритетів політичних еліт провідних країн Азії в умовах постбіполярного світу. Демократизація політичних режимів Азії. Рівні регіональної взаємодії політичних еліт Азії і АТР на сучасному етапі. Основні суперечності міжнародних регіональних еліт на регіональному і глобальному рівні.

Типологізація регіональних рухів та регіональних політичних партій. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу. Проникнення організованої злочинності в міжнародні політичні структури, вплив на прийняття стратегічних рішень. Сучасні регіональні політичні конфлікти. Вплив на хід і врегулювання міжнародно-політичних конфліктів сучасної системи міжнародних відносин. Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації. Відносини України та ЄС. Євроатлантична інтеграція України

ДИСЦИПЛІНА 2: МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК (тестові завдання)

Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження. Сутність і основні характеристики системності. Системні функції в науці. Структура міжнародних систем. Структурні рівні системи міжнародних відносин. Історичні типи міжнародних систем. Особливості довестфальського світоустрою. Вестфальська система міжнародних відносин. Віденська система міжнародних відносин. Версальсько-Вашінгтонська система міжнародних відносин. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Сучасна постбіполярна міжнародно-політична система

Поняття “глобальні проблеми сучасності” та їх класифікація. Історичні причини виникнення головних проблем сучасного світу. Класифікація глобальних проблем сучасності: соціально-економічні, політичні, екологічні, енергетичні, демографічні тощо. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів. Методи врегулювання міжнародних конфліктів. Управління та контроль над міжнародними конфліктами. Специфіка сучасних криз і участь

світової спільноти в їх врегулюванні. Історичне коріння і форми тероризму. Міжнародний тероризм як глобальне соціально-політичне явище. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму. Екологічна криза як глобальна проблема. Проблема вичерпності природних ресурсів.

Теорії глобалізації. Сутність сучасної глобалізації. Динаміка цивілізаційних процесів. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі. Проблема визначення національних інтересів України. Пріоритетні напрями зовнішньої політики України. Євроатлантичний вимір зовнішньої політики України. Суб'єкти, об'єкти й архітектура глобального управління. Вплив глобалізації на національну державу. Напрями розвитку національної держави в умовах глобалізації.

ДИСЦИПЛІНА 3: ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ (тестові завдання)

Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності: сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання, складові. Державно-управлінські рішення у сфері зовнішньої політики.

Національні інтереси. Національні цінності, національна ідентичність та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями. Національна безпека, види та складові.

Експлікативні методи аналізу зовнішньої політики: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картирування, метод індикаторів та статистичні методи, методи мережевого аналізу. Завдання аналітичного забезпечення державного управління. Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень. Теорія прийняття зовнішньополітичних рішень: бюрократична теорія, концепції та теорії психологічних досліджень, комп'ютерне моделювання зовнішньополітичного процесу, теорія експертних оцінок.

Механізм, процес, рівні, моделі, чинники впливу (внутрішні та зовнішні, об'єктивні та суб'єктивні) прийняття зовнішньополітичного рішення. Центри впливу на зовнішню політику держави. Міжнародні конфлікти. Міжнародна криза. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень у демократичних та недемократичних державах.

Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері. Проблеми національної безпеки в контексті гібридної війни. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України. Закони України «Про Основні напрями зовнішньої політики України», «Про національну безпеку України», Стратегія національної безпеки України. Компетенції вищих державних органів у сфері зовнішньої політики: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Міністерство закордонних справ. Посольства, місії, постійне представництво при міжнародних організаціях, консульства. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні.

Стратегічне партнерство. Центри прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні. Основні міжнародні партнери України.

Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. ООН у системі міжнародних організацій. Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ, НАТО тощо. Делегування функцій держави міжнародним та наддержавним організаціям. Міста, мега-міста, «глобальні міста» як міжнародні актори.

Нова кадрова політика, перехід від лінійної системи управління дипломатичною службою до функціональної. Координація державної політики в сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

ДИСЦИПЛІНА 4: ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ АЗІЇ ТА АФРИКИ (тестові завдання)

Сутність, суб'єкти і предмет міжнародних конфліктів. Причини, типологія і функції конфлікту в міжнародних відносинах. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів. Еволюція наукових уявлень про міжнародні конфлікти від Давнини до сучасності. Особливості війн та конфліктів в Азії та Африці від Давнини до 1945 р. Збройні конфлікти в Азії та Африці у добу Холодної війни. Специфіка сучасних збройних конфліктів в країнах Азії та Африки. Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах. Гібридні й асиметричні види сучасних конфліктів. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму. Сучасні регулярні армії країн Азії та Африки, приватні військові компанії, незаконні збройні формування. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах в Азії та Африці. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.

Історичні корені та сучасний стан Близькосхідного конфлікту. «Арабська весна» та її наслідки в політиці безпеки країн Близького Сходу. Громадянські війни в Лівії, Ємені, Сирії та їх вплив на сучасні міжнародні відносини. Міжконфесійні та міжетнічні збройні конфлікти на території Іраку. Проблема створення незалежного Курдистану. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Китаю. Сучасний стан китайсько-тайванських відносин. Територіальні суперечки Японії з Південною Кореєю і РФ. Рівень конфліктної небезпеки в політичних відносинах двох Кореї. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Індії. Сепаратизм в етнорегіонах Пакистану. Індійсько-пакистанські конфлікти. Проблема створення Тамільської держави і громадянська війна в Шрі-Ланці. Причини, хід та наслідки громадянської війни у Непалі 1996-2006 рр. Конфлікти в регіоні Центральної Азії та Закавказзя. Національна, конфесійна, соціальна, політична, економічна складові конфліктів в СНД. Сучасні конфлікти в Африці

та конфліктний потенціал регіону. Етноконфесійний конфлікт у Судані. Конфлікт між Ефіопією й Еритреєю. Громадянська війна в Сомалі. Сучасні конфлікти в Нігерії та ПАР. Громадянські війни в Анголі та Конго. Геноцид у Руанді та Бурунді.

ДИСЦИПЛІНА 5: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СХОДУ В УМОВАХ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ (тестові завдання)

Контакти між Сходом і Заходом в історичній ретроспективі. Колоніалізм як всесвітньо-історичне явище. Криза колоніалізму. «Пробудження Азії» на початку ХХ ст. Перша світова війна та її вплив на країни та народи Азії і Африки. Особливості національно-визвольного руху міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.).

Друга світова війна і крах колоніальної системи. Деколонізація і формування «третього світу». Етапи деколонізації та її наслідки. Проблема вибору шляхів національно-державного розвитку країнами, що звільнилися. Феномен «соціалістичної орієнтації» на Сході. Геополітичні зміни на межі 1980–1990-х років і доля «третього світу».

Схід і модернізація. Сучасні моделі розвитку азіатських країн. Китай на шляху до сучасної моделі розвитку (1949 – кінець 1970-х років). Економічна реформа в КНР: специфіка, спрямованість та результати. КНР у сучасному світі. Проблеми сучасного Китаю. «Економічне диво» Японії: витоки, фактори, наслідки. Японія у сучасному світі. Сучасні проблеми Японії. Японська модель розвитку у сучасному світі. «Тигри» та «дракони» Далекого Сходу та Південно-Східної Азії: спільне та особливе. Індія у пошуках «третього шляху». Проблеми сучасної Індії. Ісламська революція в Ірані та її наслідки. Досвід ісламського розвитку Ірану. Туреччина на шляху до сучасної моделі розвитку.

Схід в епоху глобалізації: вестернізація та пошуки національної ідентичності. Регіоналізація на Сході. Регіональні підсистеми міжнародних відносин. Інтеграційні процеси на Сході. АСЕАН.

«Ісламський ренесанс» і нові тенденції у розвитку мусульманських країн і народів. Ісламська модель розвитку у політичному житті країн Середнього Сходу. Проблема ісламського радикалізму. «Арабська весна» та її наслідки. Мусульманський світ: проблема єдності. Феномен Ісламської держави. Сирійська криза.

«Конфліктні зони» в афро-азіатському регіоні. Близькосхідна проблема та пошуки шляхів її вирішення. Тайванська проблема. Територіальні суперечки у Південній, Східній та Південно-Східній Азії. Проблема конфліктів на Африканському континенті.

Проблеми Сходу на зламі сторічч. Демографічна ситуація, проблема перенаселення. Зростання кількості суверенних держав та ускладнення геополітичної картини світу. Проблема сепаратизму. Схід і ядерна зброя. Міграція населення та її наслідки, міграційна криза 2015 р. Урбанізація на Сході. Продовольча проблема на Сході. Схід і «нові» глобальні виклики.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин.
2. Регіональний рівень системи міжнародних відносин
3. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Проблеми, що породжуються глобалізацією.
4. Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу.
5. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст.
6. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі.
7. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
8. Інтеграція північноамериканських держав в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
9. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході
10. Процеси політичної регіоналізації в Африці
11. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР
12. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи.
13. Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону.
14. Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки.
15. Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР
16. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн
17. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу
18. Сучасні регіональні політичні конфлікти
19. Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку.
20. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації.
21. Місце і роль країн Сходу в сучасному світі.
22. Крах колоніальної системи, етапи деколонізації.
23. Формування «третього світу» і його доля.
24. Схід і модернізація.
25. Реформи американської окупаційної адміністрації в Японії та формування нової моделі розвитку країни.
26. Проблема мирного врегулювання з Японією.
27. «Економічне диво» Японії: фактори і підсумки.
28. Японія у сучасному світі.
29. Азіатські «тигри» та «дракони»: спільне та особливе.
30. Китай на шляху до сучасної моделі розвитку (1949 – кінець 1970-х років).
31. «Культурна революція» в історії КНР.
32. Економічна реформа в КНР: специфіка, спрямованість та результати.
33. Проблеми сучасного Китаю.
34. Тайванська проблема: виникнення і нинішній стан.
35. Індія у пошуках «третього шляху».

36. Проблеми сучасної Індії.
37. Іран: від «білої революції» до революції ісламської.
38. Ісламська модель розвитку: досвід Ірану.
39. Туреччина на шляху до сучасної моделі розвитку.
40. Глобалізація і підйом релігійного фундаменталізму.
41. Регіоналізація на Сході.
42. Інтеграційні процеси в ісламському світі.
43. Мусульманський світ сьогодні: проблема єдності.
44. «Арабська весна» та її підсумки.
45. Інтеграційні процеси в Південно-Східній Азії. Створення та діяльність АСЕАН.
46. Феномен хуацяо.
47. Демографічні проблеми сучасної Азії.
48. Демографічні проблеми сучасної Африки.
49. Прикордонна проблема в Африці.
50. Схід і ядерна зброя.
51. Проблема міграції афро-азіатського населення в Європу.
52. Урбанізація на Сході та її соціально-політичні наслідки.
53. Продовольча проблема на Сході.
54. Зародження палестинської проблеми і спроби її вирішення в 20-30-ті роки ХХ ст.
55. Близькосхідна проблема наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
56. Курдська проблема сьогодні.
57. Напрями регулювання модернізаційних процесів у сучасному світі.
58. Основні теорії модернізаційних процесів.
59. Модернізація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів.
60. Основні принципи теорії постмодернізації.
61. Політика і суспільство в епоху постмодерну. Основні принципи соціополітичного розвитку постсучасного суспільства.
62. Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження.
63. Сутність і основні характеристики системності.
64. Структура міжнародних систем.
65. Історичні типи міжнародних систем.
66. Постбіполярна міжнародно-політична система
67. Поняття «глобальні проблеми сучасності» та їх класифікація.
68. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу.
69. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання.
70. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція.
71. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів.
72. Специфіка сучасних криз і участь світової спільноти в їх врегулюванні.
73. Міжнародний тероризм як глобальне соціально-політичне явище.

74. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму.
75. Екологічна криза як глобальна проблема.
76. Теорії глобалізації.
77. Сутність сучасної глобалізації. Динаміка цивілізаційних процесів.
78. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі.
79. Євроатлантичний вимір зовнішньої політики України.
80. Суб'єкти, об'єкти й архітектура глобального управління.
81. Вплив глобалізації на національну державу.
82. Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності. Суб'єкти державного управління у сфері зовнішньої політики, їх особливості
83. Державне управління закордонними справами: сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання.
84. Державний суверенітет, незалежність, державні інтереси: сутність, відмінності між поняттями.
85. Національні інтереси: класифікація, структура, побудова ієрархії.
86. Національна безпека: основні поняття та категорії, види, складові, стратегії
87. Поняття “небезпека”, “загроза”, “виклик” та “ризик” національній безпеці.
88. Контент-аналіз у дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів
89. Івент-аналіз у дослідженнях міжнародних ситуацій і процесів.
90. Когнітивне картування у дослідженнях понять і категорій, якими оперують дециденти
91. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави.
92. Закордонні органи держави для зовнішньополітичної діяльності: постійні та тимчасові, посольства, місії, постійне представництво при міжнародних організаціях, консульства.
93. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні.
94. Система національної безпеки. Система органів державного управління забезпеченням нацбезпеки України. Закон України «Про національну безпеку України» (2018 р.)
95. Стратегічне партнерство у двосторонній дипломатії України. Основні міжнародні (особливі, важливі, пріоритетні) партнери України.
96. Стратегічне партнерство у відносинах України з міжнародними організаціями (ООН, Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ. НАТО).
97. Сутність, суб'єкти і предмет міжнародних конфліктів.
98. Причини, типологія і функції конфлікту в міжнародних відносинах. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів.
99. Еволюція наукових уявлень про міжнародні конфлікти від Давнини до сучасності.
100. Особливості війн та конфліктів в Азії та Африці від Давнини до 1945 р.

101. Збройні конфлікти в Азії та Африці у добу Холодної війни.
102. Специфіка сучасних збройних конфліктів в країнах Азії та Африки. Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах.
103. Гібридні й асимітричні види сучасних конфліктів.
104. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму.
105. Сучасні регулярні армії країн Азії та Африки, приватні військові компанії, незаконні збройні формування.
106. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах в Азії та Африці.
107. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів.
108. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.
109. Історичні корені та сучасний стан Близькосхідного конфлікту.
110. «Арабська весна» та її наслідки в політиці безпеки країн Близького Сходу.
111. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап.
112. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал.
113. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Китаю.
114. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал.
115. Конфлікти в регіоні Центральної Азії та Закавказзя.
116. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № (із змінами внесеними згідно із Законами ... [№ 2680-VIII від 07.02.2019](#). *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 9. Ст. 50.
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI із змінами, внесеними згідно із законами [№ 2469-VIII від 21.06.2018](#). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17_2.
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст.241.
4. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України 5 березня 1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 35. Ст. 237.
5. Стратегія національної безпеки України: затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14>
6. Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К. : Молода нація, 2005. 110 с.
7. Азия и Африка в современной мировой политике. Сборник статей. Москва: ИМЭМО РАН, 2012.
8. Актуальные проблемы глобализации: Круглый стол «МЭМО» // Мировая экономика и международные отношения. 1999. № 4. С.37-52; № 5. С.41-57.

9. АСЕАН в начале XXI века: Актуальные проблемы и перспективы / Отв. ред.: Е. В. Кобелев, Г. М. Локшин, Н. П. Малетин; Институт Дальнего Востока РАН. М.: Форум, 2010. 368 с.
10. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. Київ: АМУ, 2015. 184 с.
11. Барыгин И.Н. Международное регионоведение. Учебник для вузов / И. Н. Барыгин. СПб.: Питер, 2009. 380 с.
12. Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
13. Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
14. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
15. Бертуланфи Л. История и статус общей теории систем / Л. Бертуланфи // Системные исследования. М., 1979. С.20–38
16. Бжезинский З. Выбор: мировое господство или глобальное лидерство. Москва: Международные отношения, 2005. 288 с.
17. Блищенко В. И. Региональные конфликты и международное право (вторая половина XX - начало XXI века: Учебное пособие / В. И. Блищенко, М. М. Солнцева. М.: «Издательский дом "Городец"». 2005. 495 с.
18. Борисова А. «Зарубежные китайцы» // Азия и Африка сегодня. 2002. № 5. С. 28-32.
19. Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 341 с.
20. Бусыгина И.М. Политическая регионалистика: Учебное пособие / Бусыгина. М.: МГИМО ; РОССПЭН, 2006. 280 с.
21. Вагурин В. А. Синергетика эволюции современного общества / В. А. Вагурин. Луганск: Копицентр, 2005. 200 с.
22. Василенко И.А. Политические переговоры: учеб.пособие / И.А. Василенко. М.: Инфра-М, 2010. 396 с.
23. Васильев Л. С. Законы эволюции и проблемы человечества. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2011.
24. Васильев Л. С. История Востока: В 2-х т.: Учеб. по спец. «История». 3-е изд., испр. и доп. Москва: Высшая школа, 2003.
25. Васильев Л. С. Модернизация как исторический феномен (о генеральных закономерностях эволюции). Москва : Фонд «Либеральная миссия», 2011.
26. Ваххабиты XVIII—XX века: Историческое исследование. Москва: Монолит-Евролинц-Традиция, 2002.
27. Видясова М. Ф. Политический ислам в странах Северной Африки / М. Ф. Видясова, В. В. Орлов. М.: Издательство МГУ, 2008. 512 с.
28. Внешнеполитический процесс в странах Востока / Ред. Д. В. Стрельцов. Москва: Аспект пресс, 2011.

29. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. К.: Генеза, 2004. 287 с.
30. Воскресенский А. Д. Практика зарубежного регионоведения и мировой политики: Учебник / А. Д. Воскресенский, В. Я. Белокреницкий, А. А. Байков, А. О. Ермолаев. М.: Издательство "Магистр"; ООО "Научно-издательский центр ИНФРА-М", 2016. 560 с.
31. Восток/Запад: Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений. Уч. пособ. / Под ред. А.Д. Воскресенского. М. МГИМО; РОССПЭН, 2002. 528 с.
32. «Гибридные войны» в хаотизирующемся мире XXI века / Под ред. П.А.Цыганкова. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2015. 384 с.
33. Глазунов В. В. Олигархические трансформации / В. В. Глазунов. Запорожье: КПУ, 2011. 363 с.
34. Глобалистика. Международный междисциплинарный энциклопедический словарь / Гл. ред.: И. И. Мазур, А. Н. Чумаков; Центр научных и прикладных программ «ДИАЛОГ». Москва-Санкт-Петербург-Нью-Йорк: «ЕЛИМА», «Питер». 2006. 1100 с.
35. Глобалистика. Энциклопедия. Москва: Радуга, 2003. – 1328 с.
36. Глобалізація і безпека розвитку : кол. моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. ; за ред. О. Г. Білоруса. К., 2001. 773 с.
37. Глобалізація і сучасний міжнародний процес: монографія / за заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. К.: Університет «Україна», 2009. 508 с.
38. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика. Луганськ: Альма-матер, Знання, 2002. 664 с.
39. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К.: НАДУ, 2016. 764 с.
40. Глобальні проблеми світового розвитку: Навч. посібник. Харків, 2015.
41. Глобальные вызовы, угрозы и опасности современности / Под ред. А.В. Возженикова. Москва: РАГС, 2008.
42. Глобальные проблемы человечества. Коллектив авторов / Под ред. И. Новиковой. Москва: Изд-во МГУ, 2006.
43. Горохов М. Индуизм, общество, государство // Азия и Африка сегодня. 1999. С. 13-19.
44. Егорин А. З. Арабский Восток в борьбе за обновление (Ливия, Египет, Сирия). Хроника событий, 2012-2013 гг. / А. З. Егорин. Казань: Изд-во Казанского ун-та, 2015. 352 с.
45. Емельянов А. Л. Постколониальная история Африки южнее Сахары : учеб. пособие / А. Л. Емельянов. М.: МГИМО-Университет, 2012. 492 с.
46. Європейська інтеграція України: політико-правові проблеми / [за ред. В. П. Горбатенка]. К.: ТОВ "Вид-во "Юридична думка", 2006. 332 с.
47. Жовква І.І. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні: навч.-метод. посіб. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 104 с.

48. Звягельская И. Д. Специфика этнополитических конфликтов и подходы к их урегулированию: Учебное пособие / И. Д. Звягельская. М.: Навона, 2008. 160 с.
49. Звягельская И. Д. Специфика этнополитических конфликтов и подходы к их урегулированию: Учебное пособие / И. Д. Звягельская. М.: Навона, 2008. 160 с.
50. Золотарев О.А. Межэтнические и межконфессиональные конфликты. Этнополитические проблемы безопасности / О. А. Золотарев. М., 2000. 234 с.
51. История Востока: В 6 т. – Т. 5: Восток в новейшее время: 1914–1945 гг. – М.: ИФ «Восточная литература» РАН, 2006; Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.). Москва: ИФ «Восточная литература» РАН, 2008.
52. История стран Азии и Африки после Второй мировой войны / ред. С. И. Лунев. М. : Юрайт, 2016. Ч. 1. 427 с.; Ч. 2. 255 с.
53. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб / О.П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
54. Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; уклад.: К. К. Баранцева, О. І. Пошедін, Л. А. Шереметьєва ; пер. Л. А. Шереметьєвої. К. : НАДУ, 2016. 116 с
55. Калдор М. Новые и старые войны: организованное насилие в глобальную эпоху / М. Калдор. М.: Изд-во Тнститута Гацдара, 2016. 416 с.
56. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
57. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
58. Карпович, О. Г. Глобальные проблемы и международные отношения / Карпович О. Г. М. : ЮНИТИ-ДАНА Закон и право, 2015. 503 с.
59. Козицький А.М. Новітня історія Азії та Африки: [Посіб. для студ. істор. і гуманітар. фак-тів ун-в] / А.М. Козицький. Львів: Афiша, 2004. 430 с.
60. Козырев. Г. Политическая конфликтология : учеб. пособие / Г. Козырев. М.: Издат. дом «Форум», 2012. 430 с.
61. Конфликты на Востоке: этнические и конфессиональные / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.; Аспект пресс, 2008. 512 с.
62. Конфликты на Востоке: этнические и конфессиональные / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.; Аспект пресс, 2008. 512 с.
63. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.
64. Косов Ю.В. Политическая регионалистика / Ю. В. Косов, В. В. Фокина. СПб.: Питер, 2009. 192 с.
65. Кузнецов В. Китай: Религия в обществе и государстве // Азия и Африка сегодня. 2001. № 6. С. 13-17.

66. Кулагин В. М. Современная международная безопасность / В. М. Кулагин. М.: КноРус, 2012. 432 с.
67. Кулматов К. Н. Региональные аспекты международных отношений / К. Н. Кулматов, А. В. Митрофанова. М.: Восток-Запад, 2010. 536 с.
68. Ланцов. С. Политическая конфликтология : учеб. пособие / С. Ланцов. СПб: Питер, 2008. 319 с.
69. Лебедева М.М. Мировая политика в XXI веке: акторы, процессы, проблемы / М. М. Лебедева. М.; МГИМО Университет, 2009. 142 с.
70. Лебедева О. История возникновения института публичной дипломатии в России. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1438>
71. Леонова О. Г. Политическое регионоведение. Учебно-методическое пособие / О. Г. Леонова. М.: МГУ, 2011. 83 с.
72. Лунев С. И. Индийская цивилизация в глобализирующемся мире // Мировая экономика и международные отношения. 2003. № 3.
73. Лунеев В. В. Преступность XX века: мировые, региональные и российские тенденции / В. В. Лунеев. М., 2005. 912 с.
74. Мандрагеля В. А. Причины та характер воєн (збройних конфліктів): філософсько-соціологічний аналіз: Монографія / В. А. Мандрагеля. К.: ЄУ, 2003. 570 с.
75. Манжулина О. Основы эффективности [Электронный ресурс]. Стратегия России. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru>
76. Медведев Н. П. Политическая регионалистика: Учебное пособие / Н.П. Медведев. М.: Альфа-М, 2005. 447 с.
77. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
78. Міжнародні системи і глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжоли. К. Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 606 с.
79. Міжнародні системи і глобальний розвиток. Підручник / за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжоли. К., 2008. 606 с.
80. Мюрдаль Г. Современные проблемы «третьего мира» / Г. Мюрдаль. –М., 1972.
81. Никитин А.И. Конфликты, терроризм, миротворчество / А. И. Никитин. М.: Навона, 2009. 232 с.
82. Никитин А.И. Международные конфликты: вмешательство, миротворчество, урегулирование: ученик / А.И. Никитин. М.: Аспект Пресс, 2017. 384 с.
83. Никитин А.И. Международные конфликты: вмешательство, миротворчество, урегулирование: ученик / А.И. Никитин. М.: Аспект Пресс, 2017. 384 с.
84. Одінцева Г.С., Дзюньок В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Теорія та історія державного управління: навч. посіб. Київ: Видав. дім «Професіонал», 2008. 288 с.

85. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.
86. Подберезский И. В. Регион Юго-Восточной Азии как цивилизационная общность // *Мировая экономика и международные отношения*. 2005. № 4.
87. Полтерович В. Гипотеза об инновационной паузе и стратегия модернизации // *Вопросы экономики*. – 2009. – № 6. – С. 4-23.
88. Практика зарубежного регионоведения и мировой политики / Воскресенский А. Д., Байков А. А., Белокреницкий В. Я., Ермолаев А.О. М.: Магистр: ИНФРА-М, , 2016. 560 с.
89. Проскуріна О.О. Політична конфліктологія / О.О. Проскуріна, О.І. Ладиґа, Л.І. Ладиґа. Луганськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка 2012. 359 с.
90. Пряхин В.Ф. Региональные конфликты на постсоветском пространстве: (Абхазия, Южная Осетия, Нагорный Карабах, Приднестровье, Таджикистан) / В. Ф. Пряхин . М.: ООО «Издательство ГНОМ и Д». 2002. 312 с.
91. Рашковский Е. Б. Цивилизационный облик Китая: структуры, преемственность, метаморфозы // *Мировая экономика и международные отношения*. 2003. № 8.
92. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Відп. ред. М. І. Долішній. Л.: ІРД НАНУ, 2001. 720 с.
93. Регіональний портрет України / С. А. Горобчишина, Т. В. Колосова, М. В. Лациба та ін. К.: УНЦПД, 2003. 336 с.
94. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. Київ: НАДУ, 2012. 544 с. URL: ktpu.kpi.ua/wp-content/.../Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf
95. Соснін О.В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О.Є. Постол. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 556 с.
96. Стецюк Н. М. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навч.-метод. посіб. для підготовки фахівців напряму 0302 “Міжнародні відносини”, зі спеціальності “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня 7.030201 “Спеціаліст” (денна форма навчання). Івано-Франківськ, 2013. 53 с
97. Суліма Є. М. Глобальний соціальний порядок постіндустріалізму: Вид. 2-е, допов. / Є. М. Суліма. К.: Генеза, 2004. 336 с.
98. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации // *Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник для магистров* / отв. ред.: И. А. Краснова, И. В. Крючков, С. А. Польская. Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293.
99. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945–2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: Штрих, 2001.

100. Туровский Р.Ф. Политическая регионалистика: учеб. пособие для вузов / Р.Ф. Туровский. М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006. 780 с.
101. Удовик С.Л. Глобализация: семиотические подходы. – К.: Ваклер, 2002.
102. Четверикова О. Ислам в современной Европе: стратегия «добровольного гетто» против политики интеграции // Россия XXI. 2005. № 1, 2.
103. Шанхайская организация сотрудничества: к новым рубежам развития / Сост.: А.Ф. Клименко. М.: Ин-т Дальн. Вост., 2008. 400 с.
104. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
105. Экологические проблемы стран Азии и Африки. Москва: Аспект Пресс, 2012.
106. Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: Монографія / Б. М. Юськів. Рівне: видавець О. М. Зень, 2009. 479 с.
107. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. Москва: Экономика, 2003. 441 с.
108. Яровой Г. Регионализм и трансграничное сотрудничество в Европе / Г. Яровой. СПб.: Норма, 2007. 280 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606> – [Тумаков О.І.] дистанційний курс «История стран Азии и Африки Нового времени» (окремі розділи, електронна бібліотека до курсу).

Завідувач кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

к.і.н. доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО